

Sygn. akt II KZ 29/20

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 października 2020 r.

zażalenia obrońcy skazanego na zarządzenie upoważnionego sędziego z dnia 1 lipca 2020 r., sygn. akt II WKK (...), o odmowie przyjęcia kasacji od wyroku tegoż Sądu z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt II AKa (...) na podstawie art. 530 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze złożoną przez obrońcę skazanego kasacją od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt II AKa (...) Przewodniczący Wydziału Karnego tegoż Sądu wezwał obrońcę do usunięcia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, braku formalnego tej skargi poprzez załączenie upoważnienia do obrony podpisanego przez skazanego pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji. W określonym terminie obrońca wskazanego braku formalnego pisma jednak nie uzupełnił.

Z uwagi na powyższe, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w (...), zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2019 r., odmówił przyjęcia kasacji.

Na tę decyzję zażalenie wniósł obrońca skazanego. Zarzucił w nim naruszenie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k. oraz art. 133 § 2 k.p.k., polegające na odmówieniu przyjęcia kasacji z uwagi na nieuzupełnienie w terminie jej braku formalnego w postaci załączenia upoważnienia do obrony podpisanego przez skazanego, w sytuacji gdy wezwanie do uzupełnienia braku nie zostało doręczone obrońcy w myśl zasad określonych w art. 133 § 2 k.p.k. poprzez dwukrotne poinformowanie adresata przesyłki o pozostawieniu jej w urzędzie pocztowym.

Po rozpoznaniu tego zażalenia, Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 17 września 2019 r., II KZ 21/19, uchylił zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazał Przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano m.in., że zaskarżone zarządzenie okazało się co najmniej przedwczesne wobec braku możliwości podważenia twierdzenia obrońcy o niepozostawieniu przez doręczającego, w siedzibie kancelarii obrońcy, drugiego awiza.

Zarządzeniem z dnia 12 listopada 2019 r., Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) odmówił przyjęcia kasacji obrońcy skazanego z uwagi na nieusunięcie w określonym terminie jej braku formalnego w postaci niezłączenia upoważnienia do obrony.

Zażalenie na tę decyzję wniósł obrońca skazanego. Zarzucił w nim obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, a to art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k. oraz art. 133 § 2 k.p.k., polegającą na odmówieniu przyjęcia kasacji wniesionej przez obrońcę z uwagi na nieuzupełnienie w terminie braku formalnego tej skargi w postaci upoważnienia do obrony podpisanego przez skazanego, w sytuacji gdy wezwanie do uzupełnienia braku nie zostało doręczone obrońcy w myśl zasad określonych w art. 133 § 2 k.p.k. poprzez dwukrotne poinformowanie adresata przesyłki o pozostawieniu jej w urzędzie pocztowym, bowiem z wydruku elektronicznego obrazującego procedurę doręczenia przesłanego przez Placówkę Pocztową nr (...) w W., a znajdującego się w aktach sprawy, wynika, że listonosz pozostawił jedynie

pierwsze awizo w miejscu siedziby Kancelarii, drugie awizo nie zostało złożone w drzwiach adresata (vide: brak adnotacji o pozostawieniu awiza oraz godzina drugiego awizowania 7:40, a więc poza godziną wykonywania przez listonosza czynności doręczania korespondencji pocztowej); pierwsze awizo zostało pozostawione przez listonosza w siedzibie Kancelarii w dniu 15.05.2019 r. o godz. 10:38, co jest zwyczajową godziną codziennych doręczeń listonosza w biurówcu przy ul. K.; postępowanie wyjaśniające przeprowadzone przez Poczta Polską ograniczyło się wyłącznie do oględzin systemu doręczeń, gdzie faktycznie, co zostało już wcześniej odnotowane widnieje fakt drugiego awizowania o godz. 7:40 bez informacji, że przesyłka została pozostawiona w drzwiach adresata, nie przesłuchano listonosza i pracowników recepcji Biurówca przy ul. K. w W. celem ustalenia, czy faktycznie informacja o drugim awizo została skutecznie pozostawiona w drzwiach adresata, co powoduje, że pismo wzywające do uzupełnienia braków kasacji nie może być uznane za prawidłowo doręczone w myśl art. 133 § 2 k.p.k., a termin do uzupełnienia braku jeszcze nie minął.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie kasacji do rozpoznania, mając na uwadze fakt, że obrońca uzupełnił brak formalny kasacji pismem z dnia 22 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt II KZ 51/19 uchylił zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazał Przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano – między innymi – że Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) został zobligowany do przeprowadzenia w postępowaniu ponownym stosownych czynności do jednoznacznego ustalenia prawidłowości doręczenia wezwania, w tym uzyskania od operatora pocztowego „szczegółowych informacji, czy wysłano powtórne zawiadomienie, jeśli tak, to jakiej treści oraz gdzie konkretnie je pozostawiono”.

Podniesiono w tym uzasadnieniu również, że w wykonaniu tego zobowiązania, Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) wystąpił do Urzędu Pocztowego w. W. o wyjaśnienie, czy dokonując ponownego awiza przesyłki adresowanej do obrońcy skazanego, pozostawiono zawiadomienie w drzwiach adresata ze wskazaniem, kiedy i gdzie przedmiotowa przesyłka może

zostać odebrana, tj. czy doręczyciel dokonał ponownego awiza przesyłki, pozostawiając ponownie informację adresatowi gdzie i kiedy może odebrać przesyłkę.

Z pisma Naczelnika Urzędu Pocztowego w W. z dnia 16.10.2019 r. wynika, że przedmiotowa przesyłka została awizowana w dniu 15.05.2019 r., powtórnie awizowana w dniu 23.05.2019 r., zaś w dniu 31.05.2019 r. została zwrócona do nadawcy z adnotacją: „zwrot – nie podjęto w terminie”. Nadto, na zawiadomieniu powtórным widnieje informacja na temat miejsca i daty ostatecznego terminu odbioru przesyłki. Wreszcie w piśmie tym podniesiono, że informację na temat awiza powtórного umieszcza się na stronie adresowej przesyłki, stosownie do § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym, a nie na pokwitowaniu odbioru, niezależnie od formy papierowej bądź elektronicznej.

Powyższe wyjaśnienia skutkowały przyjęciem, że usunięcie braku formalnego pisma procesowego przez załączenie przez obrońcę upoważnienia do obrony podpisanego przez skazanego, nie nastąpiło z dochowaniem terminu. Na kopercie przesyłki zamieszczono bowiem informację „awizowano powtórnie” wraz z odciskiem pieczęci „W.”. Tym samym postąpiono zgodnie z § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2014 r., w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym (Dz.U. z 2018 r., poz. 553). W konsekwencji uznano, że brak jest podstaw do stwierdzenia, iż listonosz nie wykonał powtórnej czynności zawiadomienia adresata o pozostawieniu przesyłki do odebrania, stosownie do treści art. 133 § 2 k.p.k.

W ocenie Sądu Najwyższego procedującego w sprawie II KZ 51/19 w piśmie Naczelnika Urzędu Pocztowego nie odpowiedziano w istocie na pytanie, czy dokonując ponownej awizacji przesyłki skierowanej do obrońcy listonosz pozostawił - na drzwiach adresata bądź w innym widocznym miejscu - zawiadomienie ze wskazaniem kiedy i gdzie można odebrać przedmiotową przesyłkę. Dlatego Sąd Najwyższy uznał, że nadal nie zostały ostatecznie wyjaśnione okoliczności, z powodu których poprzednio wydane zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji zostało uchylone i wskazał, że w postępowaniu

ponownym raz jeszcze należy wystąpić o stosowne informacje do operatora pocztowego i po ich uzyskaniu podjąć odpowiadające prawu rozstrzygnięcie.

Rozpoznając po raz trzeci kwestię dopuszczalności wniesionej kasacji, a w tych granicach – skuteczności doręczenia wezwania w trybie art. 120 k.p.k. upoważniony sędzia delegowany do Sądu Apelacyjnego w (...) przesłuchał w trybie art. 92 k.p.k. wskazanego w piśmie obrońcy z dnia 1 czerwca 2020 r. doręczyciela Poczty Polskiej – S. J.

Ustalono, że doręczenia przesyłki zawierającej wezwanie dokonywał ten właśnie pracownik Urzędu Pocztowego W.. Przesłuchany podniósł, że nie pamięta dobrze, jak długo zastępował doręczyciela obsługującego zwykle ten rejon, to jest P.K., ale czas zastępstwa szacował na 1 do 2 tygodni. Stwierdził, że doręczenia pierwszego awizo przesyłki w dniu 15 maja 2019 r. dokonał on rozpoznając swój podpis na kopercie pod adnotacją o pierwszym awizowaniu. Wskazał również, że zastępstwo także obejmowało dzień 23 maja 2019 r.

Co do drugiego awizowania (pozostawienia zawiadomienia), świadek stwierdził, że nie dysponował przesyłką do doręczenia (pozostaje ona cały urządzie oddawczym), a jego obowiązkiem było pozostawienie zawiadomienia powtórnego (ponownego awiza). Przygotowaniem tego zawiadomienia nie zajmuje się doręczyciel, lecz w dniu, w którym ma nastąpić ponowne awizowanie, przygotowują je w godzinach porannych inni pracownicy poczty (tzw. ekspedycji) i jednocześnie oznaczają kopertę niejako „z góry zakładając” że doręczyciel tego dnia pozostawi powtórne zawiadomienie. To z tego powodu - w elektronicznym systemie doręczeń - wygenerowana została godzina tego - faktycznego przygotowania - „07:50” pod datą drugiego awizo (23 maja 2019 r.).

S. J. otrzymał całą pulę przesyłek do doręczenia, oraz właśnie tego i innych zawiadomień, w godzinach porannych. Pracował od godz. 8.00 i rozpoczął pracę „w rejonie” (to znaczy doręczenia przesyłek adresatom) około godz. 10.00. W dniu 23 maja 2019 r. drzwi kancelarii Pani adw. K. L. S. (adres ul. K. W.) były zamknięte. Świadek dobrze kojarzył ten budynek i podniósł, że nie ma w nim skrzynek pocztowych dla różnych firm. Pracownicy recepcji budynku nie są reprezentantami tych firm i nie chcą przyjmować kierowanej do tych podmiotów korespondencji.

Okoliczność, że poszczególni najemcy - firmy czy instytucje - nie posiadają żadnych skrzynek w tym budynku potwierdzona została w piśmie członka Zarządu K. spółka z o.o. z dnia 1 kwietnia 2019 r.

S. J. pozostawił w dniu 23 maja 2019 r. przedmiotowe zawiadomienie (powtórne awizo) - podobnie jak pierwsze - wkładając je pomiędzy drzwi a framugę Kancelarii, na wysokości około 120 cm, w taki sposób, że zawiadomienie było widoczne i po otwarciu upadłoby na podłogę i zostałoby zauważone. Po tym nie miał już do czynienia z przesyłką kierowaną do adresata. Adnotacje o powtórным awizowaniu, datowanie itp. dokonywane są przez innych pracowników poczty.

W świetle tych ustaleń upoważniony sędzia przyjął, że zgodnie z art. 133 § 2 k.p.k. zawiadomienie (także powtórne) można było umieścić albo w skrzynce listowej (takowej nie miała L. Kancelaria, w budynku przy ul. K. w W.) albo „na drzwiach adresata”. Z zeznań doręczyciela obsługującego ten rejon pocztowy w czasie doręczenia przesyłki sądowej z dnia 13 maja 2019 r. (data nadania; zawierającej pismo sądowe polecone nr (...)), S. J. wynika jednoznacznie, że zawiadomienie powtórne (podobnie, jak pierwsze) umieścił na właśnie w ten drugi sposób. Umieszczenie zawiadomienia dokonane było w sposób łatwo umożliwiający zauważenie go przez pracowników Kancelarii: włożone zostało pomiędzy drzwi a framugę na wysokości około 120 cm nad podłogą, a w chwili otwierania drzwi upadłoby na podłogę i byłoby zauważone. Jest to sposób typowy, normalny i umożliwia przecież adresatowi (pracownikom firm, kancelarii, osobom zajmującym lokale mieszkalne) zauważenie, że takie zawiadomienie zostało pozostawione.

Należało zatem uznać, że zawiadomienie „powtórne” w dniu 23 maja 2019 r. zostało pozostawione w sposób zgodny z przepisami, a co za tym idzie – skuteczny. Nie naruszono także przepisów § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism organów procesowych w Odstępowaniu karnym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 553), bowiem przepisy te nie wymagają, by to doręczyciel umieszczał adnotacje o powtórным awizowaniu, a doręcza się nie samą przesyłkę, ale „placówka pocztowa wysyła powtórne zawiadomienie o możliwości jej odbioru”, co przecież miało miejsce w tym przypadku. O dacie drugiego awizowania świadczą

zeznania S. J. , który wyjaśnił, że data i godzina generowana w elektronicznym systemie doręczeń, powstaje właśnie w czasie przygotowania przez pracowników „ekspedycyjnych” wysłania tego drugiego zawiadomienia.

Dlatego wezwanie do uzupełnienia kasacji poprzez dołączenie do niej upoważnienia do obrony udzielonego przez skazanego należało uznać za doręczone z dniem 30 maja 2019 r. (7 dni po ponownym awizowaniu). Ponieważ w tym terminie brak nie został uzupełniony, kasacja nie mogła zostać przyjęta, skoro pochodziła od osoby, która nie miała skutecznego prawnie umocowania procesowego do reprezentowania w procesie karnym skazanego M. K. .

Zarządzenie z dnia 1 lipca 2020 r. zaskarżyła obrońca skazanego zarzucając mu obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, a to art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k. oraz art. 133 § 2 k.p.k. polegający na odmówieniu przyjęcia kasacji wniesionej przez adw. K. L. S. z uwagi na nieuzupełnienie w terminie braku formalnego kasacji w postaci upoważnienia do obrony podpisanego przez skazanego, w sytuacji gdy wezwanie do uzupełnienia braku nie zostało doręczone obrońcy w myśl zasad określonych w art. 133 § 2 k.p.k. poprzez dwukrotne poinformowanie adresata przesyłki o pozostawieniu jej w urzędzie pocztowym, bowiem z wydruku elektronicznego obrazującego procedurę doręczenia przesłanego przez Placówkę Pocztową nr (...) w W., a znajdującego się w aktach sprawy, wynika, że listonosz pozostawił jedynie pierwsze awizo w miejscu siedziby Kancelarii, zaś przesłuchany w sprawie doręczyciel w osobie Pana S. J. nie wykonywał obowiązków zawodowych w dniu 23 maja 2019 r., gdyż obowiązki te z informacji uzyskanej od P. S.A. Biuro Wsparcia Klientów wykonywał listonosz na stałe obsługujący rejon, do którego należy adres K. w osobie P. K. , co on sam potwierdził w bezpośredniej rozmowie.

Powoduje to, że Sąd Apelacyjny, bazując wyłącznie na pamięci listonosza S. J. osoby w podeszłym wieku, przebywającego na emeryturze, ustalił, kto dokonał doręczenia drugiego awizo, wbrew informacji, która obrońca przesłał do Sądu wraz z wnioskiem dowodowym.

W konsekwencji, w ocenie obrony Sąd Apelacyjny nadal prawidłowo nie ustalił, czy drugie awizo zostało złożone w drzwiach adresata (vide: brak adnotacji o pozostawieniu awiza, ani na wydruku elektronicznym ani na zdjęciu koperty). Nadto obrońca nie został zawiadomiony ani o terminie posiedzenia, ani o fakcie planowanego przesłuchania S. J. , co powoduje ograniczenie prawa do zadawania pytań, a w konsekwencji ograniczenie prawa do obrony.

Wskazując na powyższe obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie kasacji do rozpoznania, mając na uwadze fakt, że obrońca uzupełnił brak formalny kasacji pismem z dnia 22 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie, które – wobec niepodniesienia w nim także zarzutów obrazy art. 7 oraz art. 92 k.p.k. – wymagało odczytania przez pryzmat dyrektyw z art. 118 § 1 k.p.k., okazało się uzasadnione.

Skarżąca w pełni zasadnie kwestionuje poczynienie ustaleń w przedmiocie doręczenia powtórnego awizo wyłącznie w oparciu o zeznania przesłuchanego w postępowaniu okołokasacyjnym świadka S. J. , nieodniesienie się upoważnionego sędziego do wniosków dowodowych obrony i pominięcie przesłuchania w charakterze świadka P. K. – listonosza stale doręczającego korespondencję na terenie, na którym siedzibę ma kancelaria obrońcy.

Jakkolwiek listonosz S. J. potwierdził fakt zastępowania P. K. w dniu 23 maja 2019 r., to zeznania takie należało potraktować z ostrożnością. Wprawdzie trudno w realiach tej sprawy zakładać *a priori* złą wolę świadka i przypisywać mu działanie ukierunkowane na wprowadzenie sędziego w błąd, nie można pominąć, że świadek swych twierdzeń nie oparł na notatkach, czy zapiskach. Tymczasem wydaje się wręcz nieprawdopodobne, by był on w stanie zapamiętać każde bez wyjątku doręczenie korespondencji uwzględniając, że relacjonował o czynności wykonywanej rutynowo, w ramach codziennych obowiązków zawodowych.

Dodatkowo, z informacji uzyskanej przez obrońcę od spółki P. S.A. (Biuro Wsparcia Klientów) z dnia 10 sierpnia 2020 r. jasno wynika, że absencja urlopowa listonosza na stałe obsługującego rejon doręczeń obejmujący ul. K. w W. (a więc jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń – P. K.) obejmowała 13 do 17 maja 2019 r. oraz 24 maja 2019 r. Dowód ten pozostaje więc w sprzeczności z

zeznaniaми S. J.. Skoro bowiem P. K. w dniu 23 maja 2019 r., kiedy to miało nastąpić doręczenie spornego awizo, nie przebywał na urlopie, to wersja, zgodnie z którą ktoś miałby go tego dnia zastępować, tym bardziej jawi się jako nieprawdopodobna.

Powyższe uchybienia w sferze kompletowania i oceny dowodów musiały skutkować uchyleniem zaskarżonego zarządzenia i przekazaniem sprawy Przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę Przewodniczący Wydziału (upoważniony sędzia – art. 93 § 2 k.p.k.) ponownie podejmie stosowne czynności procesowe zmierzające do jednoznacznego ustalenia prawidłowości doręczenia wezwania czyniąc ustalenia w tym przedmiocie przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł dowodowych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.